

İLÂM NİTELİĞİNDE SAYILAN NOTER SENETLERİNE DAYANARAK YAPILAN İLÂMLI İCRA TAKİBİNDE TAKİBİN İCRA TETKİK MERCİİNCE GERİ BIRAKILMASININ İSTENMESİ

*Yrd.Doç.Dr. Seyithan Deliduman**

I- Genel Olarak

İcra İflas Kanunu'nun 38. maddesi uyarınca, re'sen düzenleme biçiminde gerçekleştirilen kayıtsız ve şartsız tek taraflı para borcu ikrarını içeren re'sen düzenleme biçimindeki noter senetleri ilâm hükmündedir¹.

İİK m. 38 hükmü ile, ilâmlı icra takibinin başka bir dayanağını da, ilâm niteliğinde belge sayılan re'sen düzenleme biçiminde gerçekleştirilen kayıtsız ve şartsız tek taraflı para borcu ikrarını içeren noter senetleri oluşturmaktadır².

* A.Ü. Erzincan Hukuk Fakültesi Öğretim Üyesi.

1 “Takibin dayanağı (düzenleme şeklinde müşterek ve müteselsil borç senedi ve kefaletname) başlığını taşıyan 5.10.1979 tarih 25242 sayılı senet, münderecatı itibarıyla İİK'nun 38. maddesine uygun ve para borcu ikrarını havi nitelikte olup, ilâmların icrasına dair hükümlere tabidir...” (12. HD 12.2.1985,1984-11667/1164: Uyar, T., İlâmlı Takipler, Manisa 1991, s. 113-114). “Takibin dayanağı (düzenleme şeklinde müşterek ve müteselsil borç senedi ve kefaletname) başlığını taşıyan 5.10.1979 tarih 25242 sayılı senet münderecatı itibarıyla İİK'nun 38. maddesine uygun ve para borcu ikrarını havi nitelikte olup ilâmların icrasına dair hükümlere tabidir. Nitekim borçluya icra emri tebliğ edilmiştir. Anılan noter senedinin...” (12 HD 12.2.1985, 11667/1164: YKD 1985/6, s. 844-845). “Takip İİK'nun 38. maddesinde yazılı ilâm hükmünde sayılan noterden re'sen düzenlenmiş borç senedine dayanılarak yapıldığına göre, icra emrinin borçlunun bu senette yazılı adresine gönderilmesinde İİK'nun 21. maddesine aykırı bir durum yoktur. (12. HD 1.4.1976, 200/3997: YKD 1976/9, s. 1328-1329). İlâm niteliğinde sayılan noter senetleri konusunda geniş bilgi için bkz. Deliduman, S., Medeni Usul ve İcra İflas Hukukunda Noter Senetleri, Ankara 2001, s. 173 vd.

2 Ancak hemen belirtmek gerekir ki, ilâm niteliğinde sayılan noter senetleri ile ilâmlar arasında hukuki nitelik ve gördükleri işlevler bakımından farklar bulunmaktadır. Herşeyden önce, ilâmlar, kural olarak, maddi anlamda kesin hüküm gücüne sahip olmasına karşın, ilâm hükmünde sayılan noter senetleri bu özelliğinden yoksundur. Bunun dışında da farklar mevcuttur (geniş bilgi için bkz. Tanrıver, S., İlâmlı İcra Takibinin Dayanakları ve İcranın İadesi, Ankara

Kanun koyucunun re'sen düzenleme biçimindeki noter senetlerini ilâm hükmünde saymasının arkasındaki sebep bu senetlerinin İİK m. 38'da belirtilen ve ilâm hükmünde sayılan diğer belgeler gibi, hak sahiplerinin, haklarını açık ve kesin olarak bir başka ifade ile çekişmeden uzak bir biçimde ortaya koymasından kaynaklanmaktadır³.

Kayıtsız ve şartsız tek taraflı para borcunu içeren noter senetlerinin ilâm hükmünde sayılması, onların icra edilebilirlik açısından ilâmlarla aynı statüye tabi olduğunu ifade etmektedir⁴.

İcra ve İflas Kanunu'nun 38. maddesi ilâm hükmünde sayılan belgeleri son derece sınırlı tuttuğu gibi, noter senetlerinin de tamamını ilâm hükmünde saymamıştır. Noterin sadece imzasını onayladığı ya da re'sen düzenleyip de, paradan başka bir taahhüdü içeren noter senetleri ilâm mahiyetinde değildir. İİKm. 38 hükmü uyarınca mücerret borç ikrar edilen noter senetleri değil, bilakis sadece para borcu ikrarını içeren noter senetleri ilâm hükmündedir⁵. Bundan başka, re'sen düzenleme biçimindeki noter senetleri sadece icra edilebilirlik açısından ilâmlarla aynı hukuki rejime tabi tutulmuştur⁶.

II- Noter Senedine Dayanan İlâmlı İcra Takibinin Tetkik Merciiince Geri Bırakılması (İcra Emrine İtiraz)

İcra emrine itiraz⁷ suretiyle icra tetkik merciiinin takibi durdurmasını

1996, s. 83 vd).

³ Deliduman, s. 174.

⁴ Bu senetlerin ilâmların icrası bakımından ilâmlardan farklı olduğu hususları kanun koyucu ayrıca belirtmiştir. Örneğin İİK m. 39, II' de bu senetler hakkında farklı bir düzenleme yapılmıştır

⁵ "Takip dayanağı belgeler noterce düzenleme (re'sen) şeklinde oluşturulmamıştır. Noterin yaptığı işlem imza onaylamasıdır. Açıklanan bu nitelikleri nedeniyle bu belgelerin İİK'nun 38. maddesi kapsamında kabul edilmeleri olanaksızdır. Bu durum karşısında borçlulara icra emri çıkarılması yasaya uygun bulunmadığından bu yoldaki şikayetin kabul edilmemesi isabetsizdir" (12. HD 26.10.1990, 3319/10563 : Uyar-İlâmlı Takipler s. 101).

⁶ Bu husus Hükümet Gerekçesinde şu şekilde ifade edilmiştir "Maddeye vüzuah verilmek suretiyle, ilâma muadil vesikaların cebri icra bakımından ilâmların rejimine tabi tutulduğu katiyetle beyan edilmiş ve vesikalar arasındaki muadelete rağmen tatbikatta bunların icrası hakkında yaratılmak istenen farklılara nihayet verilmek istenmiştir" denmektedir [6.9.1962, 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu'nun bazı maddelerinde değişiklik yapılması ve bu kanuna bazı madde ve fıkralar eklenmesine dair kanun tasarısı ve Adalet Komisyonu Raporu (1/280) sa. 461, s. 5-6: Tanrıver, s. 83, dn. 2].

⁷ İİK'nun 33. Maddesinde "itiraz" terimine yer verildiğinden ve uygulamada da (özellikle Yargıtay kararlarında) "itiraz" terimi kullanıldığından, burada da itiraz deyimi kullanılmıştır. Ancak borçlunun itiraz olarak ifade edilen bu talebi, ilâmsız icradaki (teknik) anlamda bir itiraz değildir. Çünkü bu talep icra dairesine yapılmamakta ve yalnız böyle bir talep ile icra

düzenleyen İİK m. 33, 33a para ve teminat verilmesi hakkındaki ilâmlar için öngörülmüşse de, bu hükmün ilâm niteliğinde sayılan noter senetlerine dayanan ilâmlı takiplerde de uygulanması gerekir⁸.

1. Takibin Durdurulmasını İsteme Hakkı

İlâm hükmünde sayılan noter senedine dayanarak yapılan ilâmlı icra takibi üzerine, icra emrini alan borçlunun, takibin icrasını durdurabilmek için, icra tetkik merciinden icranın geri bırakıldığına dair bir karar getirmesi gerekir (İİK. m. 33, 33a). İlâm niteliğinde sayılan noter senedi ile borç altına giren borçlu, borcunu rızası ile ödemiş olabilir. Bu durumda normal olan, alacaklının borçluya senedi iade etmesi, iade etmezse bile en azından onu takibe koymaması, ona karşı takipte bulunmamasıdır. Ancak alacaklı, alacağını almış olmasına rağmen, borçlunun senedini iade etmemiş ve borçluya karşı bir ilâmlı icra takibi başlatması durumunda, böyle kötü niyetli bir alacaklı karşısında borçluyu korumak için, borçluya icra tetkik merciinden icranın geri bırakılmasını isteme hakkı tanınmıştır.

2. Takibin Durdurulmasını İsteme (İcra Emrine İtiraz) Süresi

İtiraz süresi, itfa, imhal veya zamanaşımının icra emrinin tebliğinden önceki veya sonraki dönemde gerçekleşmiş olmasına göre, ikiye ayrılır.

a- İcra Emrinin Tebliğinden Önceki Dönemde Gerçekleşen İtfa, İmhal veya Zamanaşımı İddiasında İcra Emrine İtiraz Süresi

Borçlu, icra emrinin tebliğinden önceki dönemde borcun itfa edilmiş veya ertelenmiş veya zamanaşımına uğramış olduğu iddiasında ise, icra emrinin kendisine tebliğinden itibaren yedi gün içinde, icranın geri bırakılmasını isteyebilir; başka bir ifade ile yedi gün içinde icra emrine itiraz edebilir (İİK m.33, I)⁹.

Borçlu, yedi gün içinde icranın geri bırakılmasını istemezse (icra emrine itiraz

takibi kendiliğinden durmamaktadır (Kuru, B/Arslan, R/Yılmaz, E., İcra ve İflas Hukuku, Ankara 2000, s. 431).

⁸ Postacıoğlu, İ. E., İcra Hukuku Esasları, İstanbul 1982, s. 647; Kuru, s. 2309; Deliduman, s. 194; 12. HD 9.10.1990, 2447/9739; 24.11.1988, 1753/14210; 12.3.1980, 1193/2336; 30.10.1990, 3286/10684 (Uyar-İlâmlı Takipler, s. 450-451)

⁹ “53 örnek icra emri borçlulara 12.5.1994 günü tebliğ edilmiş, İİK'nun 33/1. maddesinde yazılı yedi günlük süre geçtikten sonra 25.5.1994 tarihinde icranın geri bırakılmasını istemişlerdir. Başvurunun süreden reddi gerekirken...“(12. HD 30.9.1994, 10713/11397; aynı doğrultuda: 12. HD 4.7.1994, 8933/9089 24.6.1994, 7943/8589 : Uyar, T., İcra ve İflas Kanunu, C I, İzmir 1996, s. 563).

etmezse), ilâmlı icra takibi kesinleşir ve borcu ödemek zorunda kalır¹⁰.

b- İcra Emrinin Tebliğinden Sonraki Bir Dönemde Gerçekleşen İtfa, İmhal ve Zamaşımı İddiasında İcra Emrine İtiraz Süresi

Borçlu icra emrinin tebliğinden sonraki bir dönemde, borcun itfa edilmiş veya ertelenmiş veya zamaşımına uğramış olduğu iddiasında ise, her zaman icranın geri bırakılmasını isteyebilir (İİK m. 33, II)¹¹. Bu durumda, ilâmlı icra takibi son buluncaya, başka bir ifade ile, ilâm hükmünde sayılan noter senedindeki alacak tahsil edilinceye kadar, icra emrine itiraz edilebilir¹².

3. İcra Emrine İtirazın Yapılacağı Mercii ve İtirazın Yapılış Şekli

İcra emrine itiraz, icra tetkik merciine yapılır. İtirazın yapılacağı tetkik mercii, ilâmlı icra takibinin yapıldığı yer icra dairesinin bağlı bulunduğu icra tetkik merciidir (İİK m. 33, I)¹³.

Tetkik merciine değil de icra dairesine yapılan itiraz geçerli değildir¹⁴. Yargıtay önceleri "icra memurunun hiç bir işlem yapmadan dilekçeyi görevli tetkik merciine göndermesi gerektiği"ni¹⁵ belirtmişken, sonra hatalı olan bu görüşünü terk ederek, borçlunun icra dairesine yaptığı itirazın geçersiz olduğunu kabul etmiştir. Nitekim Yargıtay verdiği bir kararında¹⁶ bu hususu şöyle ifade

¹⁰ "İİK'nun 33/1 maddesi gereğince, ödeme itirazında bulunan borçlunun, icra emrinin tebliğinden itibaren yedi gün içinde dilekçe ile, icra tetkik merciine başvurması zorunlu olup, aksi halde takip kesinleşir. Borçluya icra emri 10.4.1980 tarihinde tebliğ edilmiş, borçlu 8.10.1980 ve 14.1.1980 tarihlerinde toplam (10.000) lira ödediğinden bahisle 5.6.1980 tarihinde tetkik merciine başvurmuştur. Şu duruma göre, 33. maddenin birinci fıkrasında gösterilen 7 günlük itiraz süresinin geçirilmiş olmasına..." (12. HD 25.11.1980 7071/8407 : Uyar-İlâmlı Takipler s. 469).

¹¹ Tanju, F., İcra ve İflas Kanunu'nun Noterleri ve Noterlikleri İlgilendiren Hükümleri, (TNBHD 1984/42, s. 14-22) s.15. "İcra emri borçluya 16.8.1991 tarihinde tebliğ edilmiş, İİK'nun 33. maddesi gereğince 7 gün içinde borcun itfa edildiğinden bahs ile tetkik merciine itiraz edilmemiş, takip kesinleşmiştir. Ancak icra emrinin tebliğinden sonraki devrede tahakkuk etmiş itfaya dayanan geri bırakma istekleri her zaman yapılabilir..." (12. HD 2.6.1992, 13303/7659 : Kuru, B., İcra İflas Hukuku, C III, Ankara 1993, s. 2276-2277).

¹² Çünkü, ondan sonra icra takibi son bulmaktadır. İlâmlı takibin son bulmasından sonra, borçlu ancak bir istirdat davası açabilir (İİK m. 33, IV; m. 33a, III; m. 72, VII).

¹³ "... itirazın 33. maddede yazılı şartlar çerçevesinde, icra tetkik merciine yapılması zorunludur...." (12. HD 8.10.1973, 9052/8712 : RKD 1974/4-5, s. 183-184; YKD 1975/2, s. 88).

¹⁴ Kuru, s. 2280; Uyar-İlâmlı Takipler s. 425.

¹⁵ Bkz. İİD 25.1.1963, 909/974 (Uyar-İlâmlı Takipler s. 425, dn. 15).

¹⁶ İİD 12.3.1971, 3066/2920 (RKD 1971/5, s. 133-134; ABD 1971/6, s. 1024). Aynı şekilde; İİD

etmiştir; “Re’sen düzenli ve bu itibarla ilâm hükmünü haiz olduğu iddia edilen noter senedine dayanılarak, ilâmların icrası yolu ile takibe girişilmiş, borçlulara icra emri tebliğ edilmiş olduğuna göre, borcun zamanaşımına uğradığına, imhâl veya itfa olduğuna dair itirazların, 33 üncü madde uyarınca ve takibin şekline ve sair sebeplere değinen şikayetlerin ise 16 ila 18 inci maddeler uyarınca ve 7 gün içinde tetkik merciine yapılması lazımdır. İcra memurunu yapılan itiraz ve şikayet takibi etkilemez”¹⁷.

İcra emrine itirazın mutlaka dilekçe ile yapılması gerekir (İİK m. 33, I). Borçlunun, yedi gün içinde olsa bile, tetkik merciine sözlü olarak yaptığı itiraz geçersizdir; sözlü itiraza rağmen ilâmlı icra takibi kesinleşir¹⁸.

İtirazın ispatını itiraz sebeplerine göre ayrı ayrı incelemek gerekir. Bu yüzden itfa, imhâl ve zamanaşımı hallerinde itirazın ispatını ayrı ayrı inceleyeceğiz.

Borçlu, ilâm hükmünde sayılan noter senedine dayanarak yapılan ilâmlı icra takibi üzerine tebliğ edilen icra emrine, icra emrinin tebliğinden önceki veya sonraki bir dönemde, senetteki borcun itfa edilmiş olduğunu bildirerek itiraz edebilir (İİK m. 33, I ve II). Buradaki itfa deyimini; ödeme, hibe, ibra, her çeşit af, terkin ve takas¹⁹ gibi borcun son bulması sebeplerini kapsar²⁰.

Borçlunun, borcu itfa ettiğini ispatlaması, borcun icra emrinin tebliğinden önce veya sonra itfa edilmiş olmasına göre farklılık arz etmektedir. Buna göre:

- İcra Emrinin Tebliğinden Önceki Dönemdeki İtfanın İspatı

Borçlu, icra emrinin tebliğinden önceki bir dönemde borcun itfa edilmiş olduğunu, tetkik merciinde ancak belli belgeler ile ispat edebilir. Bu belgeler şunlardır:

Yetkili mercilerce (örneğin noterlerce) re’sen yapılmış veya usulüne uygun

3.11.1960, 10787/10868 (RKD 1967, S: 4, s. 117-118; 12. HD 26.11.1987, 12396/12188 (ABD 1988/2, s. 288-289); 12. HD 28.11.1988, 2513/14498 (YKD 1989/7, s. 984).

17 Yargıtay’ın aynı yönde kararları için bkz. 12. HD 9.3.1990, 2431/2344; 5.3.1990, 9089/2063 (Uyar-İlâmlı Takipler s. 425, dn. 16)..

18 Kuru, s. 2281. “İİK’nun değişik 33 üncü maddesinde belirtildiği gibi, ilâmların icrasının ertelenmesine müteallik isteklerin icra tetkik merciine verilecek istida ile yapılması ve maddede yazılı kanuni sebeplere ve vesikalara istinad ettirilmesi zaruridir. Tetkik mevzuu hadiseye gelince, borçlunun usulüne uygun bir talebi sebk etmiş olmadığına göre varit bulunmayan temyiz sebeplerinin reddine” (İİD 26.10.1961, 10107/9694 : AD 1962/1, s. 83).

19 “Takas def’inin 33. maddede yazılı itfa niteliğinde bulunduğu düşünülmeden ... “(12. HD 20.1.1983, 9968/187 : Uyar-İlâmlı Takipler s. 467).

20 Karaca, A., İlâmlı İcra Tatbikatı, İstanbul 1949, s. 222; Kuru, s. 2282; Uyar-İlâmlı Takipler s. 428.

olarak onaylanmış belgeler (İİK m. 33, I)²¹.

İmzası (icra dairesinde, tetkik merciinde veya mahkeme önünde) alacaklı tarafından ikrar edilmiş olan belgeler (İİK m. 33, I)²².

Tetkik mercii yukarıdaki belgeler dışındaki bir belgeye dayanarak, itirazın kabulüne (icranın geri bırakılmasına) karar veremez. Örneğin, ilâm hükmünde sayılan noter senedine dayanarak ilâmlı takip yapan alacaklı, borçlunun gösterdiği (dayandığı) adi bir ödeme belgesindeki imzayı inkar ederse, tetkik mercii İİK m. 68' V'e göre imza incelemesi yapamaz, borçlunun icranın geri bırakılması talebini (icra emrine itirazını) reddetmekle yükümlüdür. Yargıtay verdiği bir kararında bunu şöyle ifade etmiştir; "Takip 38. maddeye göre ilâm hükmündeki belgeye dayandığı takdirde ödeme def'inin 30. maddeye (33. madde olması gerekirdi) göre resmi veya ikrar edilmiş belge ile ispatı muktezidir. Binaenaleyh alacaklının inkar eylediği ödeme belgesindeki imzanın tatbiki cihetine gidilemez"²³.

- İcra Emrinin Tebliğinden Sonraki Dönemdeki İtfanın İspatı

Borçlu, ilâm hükmünde sayılan noter senedine dayanarak yapılan ilâmlı takip üzerine, icra emrinin tebliğinden sonraki bir dönemde borcun itfa edilmiş olduğunu, ancak noterlikçe düzenleme veya onaylama biçiminde yapılmış bir belge veya icra zaptı ile ispat edebilir; makbuzlar ve normal belge de noterlikçe düzenlenebilir ispat açısından (İİK m. 33, II)²⁴.

Burada (İİK m.33, II'de) imzası alacaklı tarafından ikrar edilen belgelere yer verilmemiştir. Kanımızca, ilâm hükmünde sayılan noter senetlerine dayanılarak yapılan ilâmlı takipte İİK m. 33, I hükmü kıyasen uygulanarak, borçlunun itfa itirazını, imzası (icra dairesinde, tetkik merciinde veya mahkeme önünde) alacaklı tarafından ikrar edilmiş bir belge ile de ispat edebilmesi gerekir²⁵.

21 12. HD 13.11.1986, 1853/12173 (Uyar-İlâmlı Takipler s. 461-462). Bu belgeler konusunda geniş bilgi için bkz. Kuru, B. İcra İflas Hukuku, C I, İstanbul 1988, s. 367.

22 12. HD 28.6.1979, 5777/6039 (Uyar-İlâmlı Takipler s. 470).

23 İİD 25.10.1962, 10472/11307 (Kuru, s. 2283). "Takip dayanağı belgenin özel kanuna göre ilâm mahiyetinde bulunduğu, bu nedenle de icra emri tebliğ edildiği, borçlunun İİK'nun 33. maddesinde yazılı nedenlerle takibe itiraz edebileceği, imza inkarının söz konusu olamayacağı düşünülmeyen yetki dışına çıkılarak şahitler dinlenmek suretiyle takibin iptaline karar verilmesi isabetsizdir" (12. HD 24.11.1988, 1753/14210 : YKD 1989/5, s. 687-688).

24 "İİK'nun 33. maddesinin 2. fıkrasında açıklandığı gibi, icra emrinin tebliğinden sonraki devrede tahakkuk etmiş ifaya dayanan itirazların mutlaka noterlikçe yapılmış veya tasdik olunmuş veya icra zaptına istinat olunmalıdır. Kanunun bu açık hükmüne rağmen, haricen düzenlenmiş ve imzası ikrar olunmayan belgeler üzerinde bilirkişi tetkikati yapılarak itirazın kabul olunması isabetsizdir" (12. HD 12.6.1990, 13571/7328 : YKD 1990/9, s. 1338).

25 Erman, E. S. 538 sayılı Kanunun Getirdiği Yenilikler, AD, 1965/5-6, s. 565; Kuru, s. 2284;

Borçlu, İİK m. 33'teki belgelerden biri ile ilâmlı takibin dayanağı olan noter senedindeki borcun itfa edildiğini ispat ederse, tetkik mercii, icranın geri bırakılmasına karar verir (İİK m. 33, I, c.2). Bu karar ile, ilâmlı icra takibi durur. Daha doğrusu, itfa sebebine dayanılarak icranın geri bırakılmasına karar verilmesi halinde, icra takibi son bulur (iptal edilir)²⁶.

Borçlu, İİK m. 33, I'de sayılan belgelerden biri ile borcun itfa edildiğini ispat edemezse, tetkik mercii, borçlunun icranın geri bırakılması hakkındaki talebinin reddine karar verir.

Tetkik merciinin, gerek icranın geri bırakılması hakkındaki kararı gerekse icranın geri bırakılması talebinin reddi kararı (alacakta ihtilafı kalan değer veya miktarın yirmi milyon lirayı geçmesi şartıyla) temyiz edilebilir (İİK m. 363/1)²⁷.

Borçlu, icra emrinin tebliğinden önceki veya sonraki dönemde borcun imhal edilmiş olduğunu, yani alacaklının borçluya borcunu ödemesi için bir süre vermiş olduğunu bildirerek, icra emrine itiraz edebilir (tetkik merciinden takibin durdurulmasına karar verilmesini isteyebilir). İmhal iddiasının ispatı onun icra emrinin tebliğinden önceki veya sonraki bir dönemde gerçekleşmiş olmasına göre farklılık arz etmektedir. Şöyle ki:

Borçlu, alacaklının icra emrinin tebliğinden önceki bir dönemde, kendisine borcunu ödemesi için bir süre vermiş olduğunu yetkili mercilerce (noterlerce) düzenleme veya onaylama biçiminde düzenlenmiş veya onaylanmış bir senet veya imzası icra dairesinde, tetkik merciinde veya mahkeme önünde alacaklı tarafından ikrar olunmuş bir belge ile ispat edebilir (İİK m.33, I).

Borçlu, ilâm hükmünde sayılan noter senedine dayanarak aleyhine ilâmlı icra takibinde bulunan alacaklı tarafından icra emrinin tebliğinden sonraki bir dönemde, borcunu ödemesi için kendisine mehil verildiğini iddia ediyorsa bunu mutlaka noterlikçe düzenleme veya onaylama biçiminde düzenlenmiş belgeler veya icra zaptı ile ispat etmelidir (İİK m 33, II).

Burada (İİK m.33, II'de) da imzası alacaklı tarafından ikrar edilen belgelere

Uyar-İlâmlı Takipler s. 429.

26 "... 33. maddede yazılı belgelerle sabit olan müdafanın kabulü ile takibin iptaline karar verilmesi doğrudur" (dn. 435'te belirtilen kararın devamı).

27 "İcra emrine itiraz üzerine verilen kararların temyizi kabil bulunduğundan... "(12. HD 27.12.1989, 12674/16074 : Uyar-İlâmlı Takipler s. 455). İcraın geri bırakılması kararı alacaklı tarafından İİK ve HUMK'da yer alan şartlara göre temyiz edilebilirken, icranın geri bırakılmasının reddine ilişkin kararın temyiz edilebilmesi için kanun ek bir temyiz şartı aranmıştır (İİK m. 33, III). Bu hükme göre borçlu, tetkik merciinin, geri bırakılma talebini reddettiği takdirde bunu temyiz etmek istiyorsa, temyiz süresi içinde bir teminat yatırması gerekir (Bu konuda geniş bilgi için bkz. Karşlı, A., İcra Tetkik Mercii Kararlarının Temyizi, İstanbul 1995, s. 86 vd.).

yer verilmemiştir. Kanımızca, ilâm hükmünde sayılan noter senetlerine dayanılarak yapılan ilâmlı takipte İİK m. 33, I hükmü kıyasen uygulanarak, borçlunun itfa itirazını, imzası (icra dairesinde, tetkik merciinde veya mahkeme önünde) alacaklı tarafından ikrar edilmiş bir belge ile de ispat edebilmesi gerekir.

Borçlu, borcun noter senedindeki borcun ertelendiğini (imhal edildiğini) ispat ederse, tetkik mercii, icranın geri bırakılmasına karar verir (İİK m.33, II, c. 2).

Tetkik mercii, kararında, icranın ne kadar süre ile geri bırakıldığını (ertelendiğini) bildirmelidir. Bu karar ile, icra sadece durur, erteleme süresi geçtikten sonra, alacaklının talebi ile icra dairesi ilâmlı icra takibine devam eder²⁸. Borçlu, borcun ertelendiğini (imhal edildiğini) ispat edemezse, tetkik mercii, borçlunun icranın geri bırakılması talebinin (imhal -erteleme itirazının) reddine karar verir.

Tetkik merciinin imhal sebebi ile takibin durdurulmasına ve takibin durdurulmasının reddine ilişkin olarak verdiği karar temyiz olunabilir. Buradaki temyiz itfa itirazının kabulü veya reddine ilişkin tetkik mercii kararının temyizinde olduğu gibidir (İİK m. 363/1 ve m. 33, III).

İcranın geri bırakılması talebi reddedilen borçlu, borcu icra dairesine ödemek zorundadır, aksi takdirde zorla tahsil edilir.

Borçlu, noter senedindeki alacağın zamanaşımına uğradığı iddiası ile de tetkik merciinden takibin durdurulmasına karar verilmesini isteyebilir.

İlâm niteliğinde sayılan noter senedine dayanan icra takibinde zamanaşımı İİK m. 39, II'de düzenlenmiştir. Buna göre, noter senedine dayanan takip, senedin mahiyetine göre borçlar veya ticaret kanunlarında muayyen olan zamanaşımına tabidir (İİK m. 39, II).

IV- Borçlunun Borcu Ödememesi

İcra emrini alan senet borçlusu, yedi gün içinde (veya daha sonra) borcunu (faizi ve giderleri ile birlikte) icra dairesine öderse, icra dairesi bu parayı alacaklıya öder ve ilâmlı icra takibi son bulur²⁹. Ancak, icra emrini alan borçlu, yedi gün içinde borcunu ödemez ve tetkik merciinden icranın geri bırakıldığına dair bir kararı da gösteremezse, alacaklının talebi ile cebri icraya devam edilir. Burada alacaklı, iflasa tabi olan (İİK m. 43) borçlusu hakkında haciz veya iflas istemekte serbesttir (İİK m. 37).

²⁸ Kuru, s. 2296.

²⁹ Paranın alacaklıya ödenmesi (birden fazla alacaklı varsa, paylaşılması), tamamen gencl haciz yolunda olduğu gibidir (İİK m. 41, m. 138-142).